STANCA-IOANA BUCUR
"Petru Maior" University of Târgu-Mureș

THE AVATARS OF LITERARY DIARY IN MIRCEA HORIA SIMIONESCU'S PROSE

Abstract: Mircea Horia Simionescu considers that any piece of writing, no matter prose or dairy, is literature after all. In his journals facts from real life are distorted, the documentary is contaminated with fiction in the need to impress the readers by altering personal history, which can be made more interesting by adding unreal, invented details or by hiding or excluding details the writer is not proud of. In Mircea Horia Simionescu' diaries, reality and fiction fuse together at such an extent that they ought to be considered prose in the true sense of the word.

Keywords: distorted, contaminated, fiction, impress, hide.

Considerată în funcție de gradul de ficționalitate, proza scriitorului Mircea Horia Simionescu poate fi împărțită grosso modo în trei categorii beletristice: una reprezentată de cărțile-dicționar ale binecunoscutei tetralogii *Ingeniosul bine temperat,* o alta constituită din volumele de proză fantezistă, imaginativă în care – în pofida eforturilor scriitorului de a deconstrui și remodela canoanele literare într-un mod foarte original, propriu, precum și de a răsturna relația autor-narator-personaj – se poate totuși vorbi de prezența unor eroi, a unui fir epic, a unor teme recurente, și ultima categorie, cea de-a treia, reprezentată de proza confesivă.

O notă caracteristică a literaturii scrise de Mircea Horia Simionescu este faptul că experiența autobiografică a scriitorului îi oferă acestuia material pentru cărțile sale ficționale, la fel cum proza sa confesivă nu urmărește întotdeauna să fie copia fidelă a realităților trăite, ci se contaminează cu elemente fictive.

În mai toate romanele lui Mircea Horia Simionescu există referiri la tatăl său a cărui pierdere i-a afectat nu numai copilăria, ci întreaga viață, dar și amănunte legate de mama și fratele său, de prietenii cu care a înnodat legături trainice. Pe de altă parte, jurnalele acestui scriitor nu sunt o simplă însemnare sterilă, lipsită de emoție sau culoare, a întâmplărilor trăite, ci arena în care fapte de viață se împletesc cu elemente fictive, închipuite, introduse cu scopul de a pigmenta informațiile transmise și de a capta astfel atenția cititorilor. De asemenea, scriitorul e foarte posibil să fi omis unele detalii sau episoade pe care le-a simțit ca fiind stânjenitoare.

Se pune atunci problema „purității" acestor pagini, a sincerității autorului lor, problemă care, de altfel, nu afectează în nici un mod valoarea estetică a unei proze autobiografice, care e în cele din urmă literatură, nu spovedanie. Astfel, referindu-ne la Mircea Horia Simionescu, „<<puritatea>> s-ar traduce în acest context, prin autenticitate, atât a trăirii, cât și a scriiturii. Prozatorul știe însă, deopotrivă cu exegeții moderni ai genului autobiografic, că memoriile, autobiografia, jurnalul intim ori corespondența nu mai reprezintă de mult doar o consemnare seacă, tranzitivă, contabilicească a realității. Convenționalizarea și ispita literaturizării au transformat literatura confesivă într-un gen hibrid, la granița dintre

BDD-A21761 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:41 UTC)

referențial și ficțiune, a cărui analiză presupune un instrumentar specific, o combinație subtilă de hermeneutică existențială și de critică estetico-literară”[1].

Până la jurnalele lui Mircea Horia Simionescu acest gen literar a evoluat ca stil și perspectivă, critica literară observând, firește, schimbarea de viziune asupra posibilităților oferite autorilor de către proza autobiografică. Fenomenul de „literaturizare” a experiențelor de viață nu mai era nou la vremea când Simionescu își publica jurnalele. Autorul mărturisește cât de dificil e să rămâi sincer și credincios succesiunii evenimentelor, proces aproape imposibil de urmat. Într-unul din jurnalele sale, scriitorul Mircea Horia Simionescu abordează franc acest aspect, destăinuind cititorilor tendința sa de a-și disimula sinceritatea și de a-și „parazita” textul cu tot felul de impurități, alcătuind „ipostaze” neveridice, dar corespunzătoare impresiei pe care el dorește să o lanseze: „La trei pagini zece paraziți. A înainta înseamnă a falsifica (eu, sinceritatea întruchipată!) și a mă preda la capăt drept altul. Acum știu: să las lișiile să se așeze, să devină – cum spune domnul Cernescu de Naturale – conglomerat. Voiam să fiu marmură, iată-mă conglomerat. Starea de impuritate, imbecila ...”[2].

În procesul de creație intervine nu numai memoria, ci și starea de spirit în care se află scriitorul, fantezia, sau nevoia de a omite anumite detalii. Mircea Horia Simionescu reiterează ideea potrivit căreia nu numai dorința de a te înfățișa drept un altul, de a configura o variantă fictivă superioară originalului, dar și atenția deosebită acordată structurării materialului și manierei de scris, stilului, generează această abatere de la veridicitatea absolută a faptelor relatate. Există deci întotdeauna o distanțare între cele două instanțe: autenticitatea biografiei și autenticitatea scrierii.

Criticul literar Mihai Zamfir explică această deviere de la adevărul faptic la adevătul textual, astfel: „omul nocturn este cel care relatează întâmplările prin care trece fratele său diurn – și le deformează în mod corespunzător, surprinzându-le cu totul alt spirit și atribuindu-le o semnificație pe care n-o aveau. Operația de atribuire, evident absentă în proiectul inițial, sfârșește prin a <<falsifica>> intenția primordială și prin a transforma jurnalul în *noctal*, adică în literatură, în pagină ce adoptă fără să vrea regimul fictiv”[3].

Însuși procesul de scriere a prozei confesive a suferit modificări de percepție în timp, acesta nemaifiind o înșiruire searbădă de detalii, de evenimente, ci dobândind un anume grad, mai mare sau mai mic, de ficționalitate, datorat în mare măsură conștientizării din partea scriitorului a faptului că trebuie să-și atragă cititorii. Aceast fapt îl semnalează și autoarea Gabriela Gheorghișor care afirmă că „de altfel, tot fenomenul receptării, în sens larg, a determinat și mutațiile majore ale genului, care, dacă n-a intrat în <<casa>> literaturii, a devenit oricum o <<anexă>> a acesteia. Trecând din spațiul privat în cel public, scrierile confesive, al căror rost era să fie sincere (și postume), au renunțat la exclusivitatea scopului <<utilitar>> (*aide-memoire*, nevoie de auto-mărturisire sau de dialog, mărturie a epocii etc.). Schimbarea statutului lor a influențat și atitudinea autorului, care nu mai putea face abstracție de opinia cititorilor. Din această cauză a sporit și grija pentru redactare, au apărut rescrierea, retușurile, finisarea, în ultimă instanță, înfrumusețarea”[4].

Acest fenomen de ficționalizare în numele literaturității este prezent chiar din primul volum autobiografic al lui Mircea Horia Simionescu, intitulat *Trei oglinzi*. Această scriere e destinată unui an din adolescența scriitorului, mai exact anului 1946.

În acest jurnal Mircea Horia Simionescu explică oarecum dezechilibrul de care vorbeam, cel care înclină balanța în favoarea imaginației și în detrimentul veridicității faptice. Scriitorul începe prin a face un deziderat din relatarea cu maximă fidelitate a diferitelor

[1] Gabriela Gheorghișor, *Mircea Horia Simionescu. Dezvrăjirea și fetișizarea literaturii*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2011, p. 145.
[2] Mircea Horia Simionescu, *Trei oglinzi*, Editura Cartea Românească, București, 1987, p. 8.
[3] Mihai Zamfir, *Cealaltă față a prozei*, ediția a II-a, Editura Cartea Românească, București, 2006, p. 188.
[4] Gabriela Gheorghișor, op.cit., pp. 147-148.

BDD-A21761 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:41 UTC)

experienţe trăite în acel an, un fel de program pe care jură să nu-l trădeze: „Caut să nu mint, să nu povestesc ce nu am văzut, încerc (Dumnezeu să mă ajute) să mă plasez între lucruri şi oameni cât se poate de corect”[5]. Dar în fraza imediat următoare se contrazice, demonstrând şi de ce un astfel de parcurs ar fi imposibil: „De bună seamă, orice scriere e o trădare a modelului ales. Nu numai scriere : în copilărie, făcând umbre pe pereţi. Ochii vedeau profilul unui animal fantastic, cu aripi de solzi şi coadă multicoloră de păun, peretele se înfiora de splendoarea lui, dar, când îmi împleteam degetele şi căutam conturul, doar conturul, nu izbuteam să înfăţişez decât o caricatură. Renunţam pentru multă vreme să-mi mai târăsc în noroi închipuirile. La începutul paginii acesteia, întrevedeam un tablou încântător, mi se părea că am de scris lucruri extraordinare. Recitesc şi văd că nu s-a ales mai nimic. Am închis cu asta o mulţime de drumuri ce mi se păreau atrăgătoare. Gândul liber s-a umplut de scaieţi”[6].

„Scaieţii” sau „paraziţii” sunt produsul imaginaţiei sau al stării de spirit care face ca aceeaşi realitate să pară diferită de la un moment la altul. Prezenţa acestora în paginile cărţii au ca rezultat un joc cu măşti, autorul având libertatea de a le schimba după bunul plac. Mircea Horia Simionescu face aluzie la acest procedeu de ficţionalizare coştientă şi controlată a realităţii şi încearcă să îl explice: „Avem în casă trei oglinzi. Mă cercetez îndeaproape. Trăsăturile şi părţile sunt la fel în toate trei, dar persoana alta în luciul fiecăreia. Sunt foarte neîncrezător că o a patra mă va arăta corect. Sau să-mi arate unde e eroarea, s-o ştiu şi eu, care port o oarecare răspundere pentru starea mea de-acum şi din clipa ce urmează”[7].

Scris în vremea anilor de liceu (1946) şi reluat după aproape treizeci de ani, după cum reiese dintr-una dintre consemnări[8], *Trei oglinzi* ne oferă o sumedenie de informaţii, notate zilnic, despre familia Simionescu, despre modul în care a luat naştere „Şcoala de la Târgovişte”, despre relaţia tânărului Mircea cu prietenii săi care au aceleaşi înclinaţii literare, şi totodată despre atmosfera de la liceu, despre profesori sau despre dificultăţile pe care le întâmpină liceanul la unele materii. Detaliile pe care ni le oferă scriitorul conturează de fapt un stil de viaţă surprins în ritmul său domol, în întâmplări mărunte, de fiecare zi. Eugen Simion aprecia că „**Trei oglinzi** constituie indirect , un roman de familie şi, tot indirect, un roman despre adolescenţii de provincie în primii ani după război. L-am putea compara, prin substanţa şi chiar prin formula lui, cu romanele scrise în aceeaşi perioadă de Dinu Pillat, cu deosebirea că, pentru adolescenţii târgovişteni, modelul intelectual nu este Gide, ci G. Călinescu”[9].

Jurnalul *Trei oglinzi* surprinde evenimente sociale şi politice, dar acestea sunt descrise mai mult accidental, importante rămân întâmplările care au legătură cu formarea scriitorului Mircea Horia Simionescu şi cu cele care surprind atmosfera familială şi relaţiile cu prietenii. Cu toate acestea, după cum observă şi criticul Eugen Simion, autorul jurnalului a omis multe amănunte care ar fi putut da savoare şi pregnanţă jurnalului uceniciei în ale scrisului. Criticul remarcă cu părere de rău: „Citind jurnalul lui M. H. Simionescu – indiscutabil interesant – regret că el a lăsat deoparte unele <<lucruri trăite>>, pentru că tocmai acestea dau, de regulă, substanţă şi culoare notaţiilor intime. În **Trei oglinzi**, romanul familiei şi cronica adolescenţei provinciale sunt mai reuşite, literar vorbind, decât romanul formaţiei intelectuale”[10].

Interesant de urmărit sunt opiniile literare pe care Mircea Horia Simionescu le avea încă de la optsprezece ani, nu numai referitoare la modul în care se scrie literatura al cărei resort trebuie să rămână jocul ingenios, ci şi în privinţa subiectului şi naraţiei. În acest jurnal

[5] Mircea Horia Simionescu, *Trei oglinzi*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1987, p. 6.
[6] Idem.
[7] Ibidem, p. 8.
[8] Ibidem, p. 174.
[9] Eugen Simion, *Jurnalul intim*, în „România literară”, nr. 27, 2 iulie 1987, p. 4.
[10] Idem.

BDD-A21761 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:41 UTC)

sunt prezente ideile pentru *Dicționarul onomastic*[11], *Nesfârșitele primejdii*[12], *Breviarul*[13] sau *Bibliografia generală*[14]. Tânărul autor își dă seama de rolul pe care îl joacă în actul scrierii spontaneitatea gândului, devierea de la cursul calculat și incolor al narării, descoperiri de care se va folosi pe tot parcursul vieții sale ca scriitor. Iată ce hotărât își susține convingerile și metoda de lucru: „Fac ce-i de făcut : aștern pe hârtie jalnica făptură, scârboasa și infama, și o las să se usuce. Nu trece mult că, fie din pricină că nu m-am lepădat definitiv de ea, fie că viermele nu e decât un fragment, mă întorc îndatorat să-i cercetez mișcarea. Adaug ce-mi trece prin gând, alături sau dedesupt, ca un vers. Nu știu ce urmează, știu numai că mă trezesc cu o poezie sau o proză scurtă (poate fragment) după ce am acoperit o pagină și am pus punct. Se întâmplă – foarte rar – să mă surprind râzând de ce bine iese, cum absurdul se rotunjește într-o idee logică (chiar dacă logica nu e riguroasă și absurdul își păstrează trăsăturile)”[15].

Alături de acest fragment, există în acest volum de tinerețe numeroase referiri la procesul scrierii și la tehnicile de scriere.

Marian Papahagi, luând ca instrument de receptare ideile teoreticianului Gerard Genette, interpretează jurnalul lui Mircea Horia Simionescu în funcție de calitatea sa „paratextuală”, arătând că jurnalul acestuia „atrage atenția asupra scrisului literar propriu-zis, dincolo de materia mai mult sau mai puțin întâmplătoare se ascunde forța <<ilocuționară>> a unui mesaj ulterior. Radu (Radu Petrescu) îl găsește înzestrat pe mai tânărul său prieten pentru acest gen (<<Radu crede că sunt un spirit sarcastic și, mai mult decât el, cu stofă de *cusut* jurnal (...)>>) și judecata sa se confirmă (o știm astăzi) prin multe din cărțile scriitorului, care recurg la acest fel de scriere ca la un model compozitiv”[16].

Referitor la titlul ales de Mircea Horia Simionescu pentru jurnalul său de la optsprezece ani, același critic Marian Papahagi este de părere că cele trei oglinzi se referă la cei trei prieteni ale căror portrete se desprind mai pregnant din filele cărții: Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu și Costache Olăreanu.

O interpretare cu totul originală a titlului și a jurnalului o are Ruxandra Ivăncescu-Albu. Ea este de părere că „cele trei oglinzi, prezente, obiectiv și simbolic, în camera supraaglomerată de mobile și amintiri în care se sărbătorește ziua Anului Nou reapar, la un alt nivel semantic al lucrării, unde prezența oglinzii se dilată și se extinde la dimensiunile parabolei”[17]. Astfel, jurnalul este el însuși „oglinda” ale cărei margini ar fi reprezentate de începutul și sfârșitul aceluiași an 1946, oglindă ce reflectă imaginea în devenire a adolescentului Mircea Horia Simionescu. Procesul de scriere a jurnalului devine un act inițiatic de autocunoaștere, de căutare a sinelui, și mai mult decât atât, de conștientizare a propriilor nevoi spirituale aflate în ipostaza de a aduce noul acolo unde aparent totul a fost spus : „delimitată fiind astfel dimensiunea exterioară (rama), se dezvoltă și se adâncește acea interioară, (oglinda), dimensiunea subiectivă a cufundării în propriul eu. Buildungsromanul scris la persoana I, urmărește o devenire de un tip cu totul aparte – o devenire întru scriere și o devenire a scriiturii însăși. (...) Pericolul celui ce scrie pentru a se regăsi în adevărata oglindă este acela de a-și vedea chipul reflectat în miile de oglinzi ale textelor preexistente”[18].

Ruxandra Ivăncescu observă eforturile pe care autorul jurnalului le face pentru a fi original, conștient că pentru acest demers este nevoie de o primă etapă în care personalitatea

[11] Mircea Horia Simionescu, op.cit., p. 96.
[12] Ibidem, p. 149.
[13] Ibidem, p. 166.
[14] Ibidem., p. 173.
[15] Mircea Horia Simionescu, op.cit., p. 134.
[16] Marian Papahagi, *Un jurnal*, în „Tribuna”, nr. 39, 24 septembrie 1987, p. 4.
[17] Ruxandra Ivăncescu-Albu, *Jurnal și roman*, în „Astra”, nr. 12, decembrie 1987, p. 10.
[18] Ruxandra Ivăncescu-Albu, *Jurnal și roman*, în „Astra”, nr. 12, decembrie 1987, p. 10.

BDD-A21761 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:41 UTC)

scrierii lui se va pierde în „conglomeratul”[19] literaturii deja existente. Ambiția de a scrie ceva unic și extraordinar, nevoie devenită laitmotiv al jurnalului, este cea care își subordonează toate celelalte informații legate de biografia scriitorului-personaj.

Într-o interpretare antropologică a textului, Ruxandra Ivăncescu consideră că acest jurnal încadrează o perioadă ce are semnificația unui prag de trecere, argumentând că: „Cele două zile de Anul Nou (și el timp de trecere și, deci, timp de excepție prin excelență), rame ce încadrează oglinda, primesc semnificația acelui <<în vremea aceea>> situând aventura scrisului și a scriiturii <<dincolo de bine și de rău>>. Acel an de scris devine, prin <<înrămare>>, prin <<punere în oglidă>> o <<punere în abis>> în care experiența personală, autobiografia se ridică la dimensiunile exemplarității, subiectivitatea și particularitatea devin generale și tipice. Experiența prieteniei, a inițierii erotice, <<descinderea în infern>> (v. dantescul episod al spitalului), chiar și nelipsitul <<maestru inițiator>> (Tatăl), tradiționale structuri – nucleu ale ciclului inițiatic se subsumează trăirii livrescului și trăirii întru literatură. Căutare, rătăcire și regăsire în oglinzile textelor ce aspiră la re-naşterea ca text nou și unic, existența prezentată în cartea celor *Trei oglinzi* trece de la consemnarea jurnalieră la dezvoltarea în epos, scriitură ce <<oglindește>>, prin excelență, aventura devenirii umane”[20].

În contrast cu aprecierile favorabile ale Ruxandrei Ivăncescu și în acord cu părerea lui Eugen Simion, un alt critic, Tudorel Urian, sancționează lipsa de sinceritate a acestui jurnal, ce se datorează și în viziunea sa, revizuirilor autorului matur Mircea Horia Simionescu. Asemeni lui Eugen Simion, Tudorel Urian consideră că dacă ar fi fost un jurnal propriu-zis, sincer, *Trei oglinzi* ar fi trebuit să dedice mult mai multă atenție experienței iubirii atât de importantă pentru un adolescent[21].

După părerea sa, o încadrare a acestei cărți într-o anumită categorie este dificilă deoarece ea nu se pliază cerințelor și trăsăturilor jurnalului intim propuse de Jean Rousset în „Caiete critice”, având un destinatar „intern” și unul „extern”: „Privit prin prisma acestei tipologii jurnalul ținut de Mircea Horia Simionescu în anul 1946 ne apare foarte greu de clasificat. Pentru că acest <<jurnal intim>> are un destinatar în timp – Radu Petrescu, liderul intelectual și literar al grupului căruia autorul intenționează să-i arate însemnările, și unul implicit, distanțat temporal, pentru că notează scriitorul, <<nu pot lăsa să se creadă orice despre mine. Iau tocul în mână spre a nu pieri în băltoaca interpretărilor aproximative>>. Or, este evident că un jurnal intim nu poate fi decât unul fără destinatar sau, oricum, fără un destinatar aprioric. Acest jurnal cu grad de deschidere maximă având un destinatar intern și unul extern, mai mult chiar fiind publicat antum, ridică pe lângă problema încălcării clauzei secretului o alta, cel puțin la fel de sensibilă: sinceritatea”[22].

După părerea acestui critic există două motive care constituie resortul scrierii acestui jurnal atipic: orgoliul de a deveni scriitor și nevoia de a se explica. Valoarea lui ar consta așadar nu în stil sau abordare, ci în acele rânduri sau pagini care nu îl au ca protagonist pe Mircea Horia Simionescu și care conturează atmosfera familială și socială a Târgoviștei aflate imediat după terminarea războiului.

Indiferent dacă părerea criticilor vis-à-vis de acest volum al lui Mircea Horia Simionescu diferă atunci când e pusă în discuție valoarea lui estetică, ei se află pe aceeași poziție apreciativă atunci când vine vorba despre valoarea lui documentară care surprinde perioada de formare a trei mari scriitori români: Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu și Costache Olăreanu.

[19] Mircea Horia Simionescu, op. cit., p. 8.
[20] Ruxandra Ivăncescu-Albu, *Jurnal și roman*, în „Astra”, nr. 12, decembrie 1987, p. 10.
[21] Tudorel Urian, *Jurnalul deschis*, în „Orizont”, nr. 32, 7 iulie 1987, p. 2.
[22] Idem.

BDD-A21761 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:41 UTC)

Bibliografie

I. Bibliografia operei

1. Mircea Horia Simionescu, *Dicţionar onomastic*, E.P.L., Bucureşti, 1969.
2. Mircea Horia Simionescu, *Bibliografia generală*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1970.
3. Simionescu, Mircea Horia, *Jumătate plus unu*, Editura Albatros, Bucureşti, 1976.
4. Simionescu, Mircea Horia, *Breviarul (Historia calamitatum),* Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1980.
5. Simionescu, Mircea Horia, *Toxicologia sau dincolo de bine şi dincoace de rău,* Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1983.
6. Simionescu, Mircea Horia, *Trei oglinzi*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1987.

II. Bibliografie critică

A. În volume

1. Barthes, Roland, *Romanul scriiturii*, Editura Univers, Bucureşti, 1987.
2. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1999.
3. Constantinescu, Mihaela, *Forme în mişcare: postmodernismul*, Editura Univers enciclopedic, Bucureşti, 1999.
4. Dragolea, Mihai, *În exerciţiul ficţiunii*, Editura Dacia, Cluj, 1992.
5. Eco, Umberto, *Opera deschisă*, EPLU, Bucureşti, 1969.
6. Eco, Umberto, *Limitele interpretării*, Editura Pontica, Constanţa, 1996.
7. Gheorghişor, Gabriela, *Mircea Horia Simionescu. Dezvrăjirea şi fetişizarea literaturii*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2011
8. Lefter, Ion Bogdan, *Postmodernism. Din dosarul unei „bătălii" culturale*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2002.
9. Lefter, Ion Bogdan, *Primii postmoderni: Şcoala de la Târgovişte*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2003.
10. Lovinescu, Monica, *Unde scurte. Jurnal indirect*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1990.
11. Negrici, Eugen, *Expresivitatea involuntară*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1977.
12. Simion, Eugen, *Scriitori români de azi, IV*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1989.
13. Simion, Eugen, *Ficţiunea jurnalului intim*, I-III, Editura Univers enciclopedic, Bucureşti, 2001.
14. Ştefănescu, Alex., *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000),* Editura Maşina de scris, Bucureşti, 2005.
15. Zamfir, Mihai, *Cealaltă faţă a prozei*, ediţia a II-a, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2006
16. www.presamil.ro, *În căutarea tatălui pierdut*, interviu realizat de maiorul Dan Ghiju cu scriitorul Mircea Horia Simionescu.

B. În periodice

1. Ivănescu-Albu, Ruxandra, *Jurnal şi roman*, în „Astra", nr. 12, dec. 1987.
2. Papahagi, Marian, *Un jurnal*, în „Tribuna", nr. 39, 24 sept. 1987.
3. Simion, Eugen, *Jurnalul intim*, în „România literară", nr. 27, 2 iul.1987.
4. Simion, Eugen, *Proza lui Mircea Horia Simionescu*, în „România literară", nr. 49, dec.1987.
5. Urian, Tudorel, *Jurnalul deschis*, în „Orizont", nr. 32, 7 iul. 1987.

BDD-A21761 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:41 UTC)